

ΜΕΣΑ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

**Βαγιάκας Νικόλαος, Χημικός Μηχανικός MSc,
ΕΛΙΝΥΑΕ, Διευθυντής ΚΕΚ, Συντονιτής Παρ/τος Θεσσαλονίκης**

1. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Π.Δ. 396/94 “Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 89/656/ΕΟΚ”.
- ΚΥΑ 4373/1205/1993 “Συμμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας με την 89/686/ΕΟΚ Οδηγία του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1989 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας”.
- ΚΥΑ 8881/94 “Τροποποίηση της ΚΥΑ 4373/1205/1993 για τα μέσα ατομικής προστασίας σε συμμόρφωση προς τις οδηγίες του Συμβουλίου 93/96/ΕΟΚ και 93/68/ΕΟΚ”.
- ΚΥΑ 5261/190/97 “Τροποποίηση της ΚΥΑ 4373/1205/1993 για τα μέσα ατομικής προστασίας σε συμμόρφωση προς την Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 96/58/ΕΚ”.

Μέσο Ατομικής Προστασίας θεωρείται κάθε σύστημα ή μέσον το οποίο φοράει ή κρατάει ένα πρόσωπο ώστε να προστατεύεται από ένα ή περισσότερους κινδύνους που απειλούν ενδεχομένως την ασφάλεια και την υγεία του.

Γενικός Κανόνας: Τα Μέσα Ατομικής Προστασίας πρέπει να χρησιμοποιούνται εφόσον οι κίνδυνοι δεν είναι δυνατό να αποφευχθούν ή να περιορισθούν επαρκώς με τεχνικά μέτρα ή μέσα συλλογικής προστασίας ή με μέτρα, μεθόδους ή διαδικασίες οργάνωσης της εργασίας.

2. ΠΑΡΑΓΩΓΗ και ΔΙΑΘΕΣΗ

2.1 Πιστοποίηση με το σήμα ΕΟΚ (CE)

Διαδικασία πιστοποίησης με το σήμα ΕΟΚ

- Υποβολή αίτησης για εξέταση τύπου ΕΟΚ στον ΕΛΟΤ
  - Στοιχεία του κατασκευαστή
  - Τεχνικό φάκελο κατασκευής (λεπτομερή σχέδια των ΜΑΠ, αποτελέσματα δοκιμών, κατάλογο των απαιτήσεων ασφάλειας και υγείας, εναρμονισμένα πρότυπα και τεχνικές προδιαγραφές)
  - Δείγματα του προς έγκριση ΜΑΠ
- Έλεγχος της αίτησης από τον ΕΛΟΤ
  - Ορθότητα τεχνικού φακέλου
  - Δοκιμές δειγμάτων
- Χορήγηση ή άρνηση της βεβαίωσης τύπου ΕΟΚ

2.2 Έλεγχος των παραγόμενων ΜΑΠ

Σύστημα εξασφάλισης της ποιότητας ΕΟΚ του τελικού προϊόντος.

Ο κατασκευαστής ορίζει έναν εγκεκριμένο οργανισμό που προβαίνει στους απαραίτητους δειγματοληπτικούς ελέγχους που προσδιορίζονται στα εναρμονισμένα πρότυπα.

Σύστημα ασφάλειας ποιότητας ΕΟΚ της παραγωγής με επίβλεψη.

Ο κατασκευαστής ορίζει έναν οργανισμό πιστοποίησης που ελέγχει σύμφωνα με μια τυπική διαδικασία εάν εφαρμόζεται ένα συγκεκριμένο σύστημα ποιότητας στην παραγωγική διαδικασία.

2.3 Δήλωση πιστότητας ΕΟΚ της παραγωγής

Ο κατασκευαστής ή ο εγκατεστημένος στην Κοινότητα εντολοδόχος του (1):
..... δηλώνει ότι το καινούργιο ΜΑΠ που περιγράφεται κατωτέρω (2):
..... συμμορφώνεται προς τις διατάξεις της οδηγίας 89/686/ΕΟΚ και, ενδεχομένως, προς το εθνικό πρότυπο που μεταθέτει το εναρμονισμένο πρότυπο αριθ..... (για τα ΜΑΠ που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 3 της ΚΥΑ 4373/1205/ 1993) είναι ίδιο με το ΜΑΠ που αποτέλεσε αντικείμενο της βεβαίωσης τύπου ΕΟΚ αριθ. .... που χορηγήθηκε από (3) (4) ..... υπόκειται στη διαδικασία του άρθρου 11 σημείο Α ή σημείο Β (4) της οδηγίας 89/686/ΕΟΚ, υπό τον έλεγχο του ανακοινωθέντος εγκεκριμένου οργανισμού (3).....

Έγινε στ.....

(τόπος, ημερομηνία)

.....

Υπογραφή (3)

- (1) Εταιρική επωνυμία, πλήρης διεύθυνση σε περίπτωση εντολοδόχου πρέπει να αναφέρεται επίσης η εταιρική επωνυμία και η διεύθυνση του κατασκευαστή.
- (2) Περιγραφή του ΜΑΠ (μάρκα, τύπος, αριθμός σειράς κλπ.).
- (3) Όνομα και διεύθυνση του ορισθέντος εγκεκριμένου οργανισμού.
- (4) Διαγράφεται η περιττή ένδειξη.
- (5) Όνομα και ιδιότητα του υπογράφοντος που έχει εξουσιοδοτηθεί να δεσμεύει τον κατασκευαστή ή τον εντολοδόχο του.

3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΑΠ

3.1 Προστατευτικά Μέσα Κεφαλιού

- Κράνη προστασίας για τη βιομηχανία (κράνη ορυχείων, εργοταξίων, διαφόρων βιομηχανιών).
- Ελαφρά προστατευτικά καλύμματα για την προστασία του τριχωτού του κεφαλιού (κασκέτα, σκούφοι, δίχτυα με ή χωρίς γείσο).

3.2 Προστατευτικά Μέσα της Ακοής

- Σφαιρίδια και βύσματα για τα αυτιά.
- Ωτοασπίδες που καλύπτουν πλήρως το πτερύγιο του αυτιού.

- Ωτοασπίδες που προσαρμόζονται στα προστατευτικά κράνη της βιομηχανίας.
- Ωτοασπίδες με δέκτη για βρόγχο επαγωγής χαμηλής συχνότητας.
- Προστατευτικά μέσα κατά του θορύβου εξοπλισμένα με συσκευές ενδοεπικοινωνίας.

3.3 Προστατευτικά Μέσα των Οφθαλμών και του Προσώπου

- Γυαλιά με βραχιόνες.
- Γυαλιά - προσωπίδες που καλύπτουν εν μέρει το πρόσωπο.
- Γυαλιά προστασίας από τις ακτινοβολίες Χ, τις ακτινοβολίες λέιζερ και τις υπεριώδεις, υπέρυθρες και ορατές ακτινοβολίες.
- Οθόνες προσώπου.
- Προσωπίδες και κράνη για ηλεκτροσυγκόλληση (προσωπίδες που κρατιούνται με το χέρι, που στηρίζονται με στεφάνι στο κεφάλι ή που προσαρμόζονται στα προστατευτικά κράνη).

3.4 Προστατευτικά Μέσα των Αναπνευστικών Οδών

- Διηθητικές συσκευές που συγκρατούν τις σκόνες, τα αέρια και τις ραδιενεργές ουσίες.
- Συσκευές που απομονώνουν από τον αέρα του περιβάλλοντος με τροφοδοσία σε αέρα.
- Αναπνευστικές συσκευές που διαθέτουν κινητή προσωπίδα συγκόλλησης.
- Συσκευές και εξοπλισμοί για δύτες.
- Σκάφανδρα για δύτες.

3.5 Προστατευτικά Μέσα των Χεριών και των Βραχιόνων

- Γάντια:
  - κατά των φυσικών προσβολών (διατρήσεις, κοψίματα, κραδασμοί).
  - κατά των χημικών προσβολών.
  - για ηλεκτρολόγους.
  - για προστασία από τη θερμότητα.
- Γάντια χωρίς διαιρέσεις για τα δάκτυλα εκτός από τον αντίχειρα.
- Καλύπτρες δακτύλων.
- Περικάρπια διαφόρων ειδών.
- Γάντια που αφήνουν ελεύθερα τα άκρα των δακτύλων.

3.6 Προστατευτικά Μέσα των Ποδιών και των Κνημών

- Σκαρπίνια, μποτίνια, χαμηλές μπότες, μπότες ασφαλείας.
- Υποδήματα με σύστημα ταχείας απελευθέρωσης των κορδονιών.
- Υποδήματα με συμπληρωματική προστασία του άκρου του ποδιού.
- Υποδήματα και καλύπτρες υποδημάτων με σόλα ανθεκτική στη θερμότητα.
- Υποδήματα, μπότες και καλύπτρες μποτών για προστασία από τη θερμότητα.
- Υποδήματα, μπότες και καλύπτρες μποτών για προστασία από το κρύο.
- Υποδήματα, μπότες και καλύπτρες μποτών για προστασία από τους κραδασμούς.
- Υποδήματα, μπότες και καλύπτρες μποτών για προστασία από τα ηλεκτροστατικά φορτία.
- Υποδήματα, μπότες και καλύπτρες μποτών με ηλεκτρική μόνωση.
- Μπότες προστασίας από τις αλυσίδες των αλυσοπρίονων.
- Ξυλοπάπουτσα.
- Επιγονατίδες.
- Γκέτες.

- Αφαιρετές σόλες (κάτα της θερμότητας, της διάτρησης ή της εφίδρωσης).
- Βιδωτά καρφιά για πάγο, χιόνι, ολισθηρά εδάφη.

3.7 Προστατευτικά Μέσα του Δέρματος

- Κρέμες προστασίας, αλοιφές.

3.8 Προστατευτικά Μέσα του Κορμού και της Κοιλιάς

- Γιλέκα, σακάκια και ποδιές προστασίας από τις μηχανικές προσβολές (διάτρηση, κοψίματα, εκσφενδόνιση λιωμένων μετάλλων, κλπ.).
- Γιλέκα, σακάκια και ποδιές προστασίας από τις χημικές προσβολές.
- Θερμαινόμενα γιλέκα.
- Σωσίβια.
- Ποδιές προστασίας από τις ακτινοβολίες Χ.
- Ζώνες συγκράτησης του κορμού.

3.9 Προστατευτικά Μέσα Ολόκληρου του Σώματος

- Εξοπλισμός προστασίας από τις πτώσεις:
  - Εξοπλισμός αντιπτωτικού τύπου (πλήρης εξοπλισμός που περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία εξαρτήματα για τη χρήση του).
  - Εξοπλισμός με φρένο απορρόφησης κινητικής ενέργειας (πλήρης εξοπλισμός που περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία εξαρτήματα για τη χρήση του).
  - Σύστημα συγκράτησης του σώματος (εξαρτισμός ασφάλειας).
- Ενδυμασίες προστασίας:
  - Ενδυμασίες εργασίας τύπου ασφάλειας (δύο κομματιών και φόρμες).
  - Ενδυμασίες προστασίας από τις μηχανικές προσβολές (διάτρηση, κοψίματα, κλπ.).
  - Ενδυμασίες προστασίας από τις χημικές προσβολές.
  - Ενδυμασίες προστασίας από τις εκσφενδονίσεις λιωμένων μετάλλων και από την υπέρυθη ακτινοβολία.
  - Ενδυμασίες προστασίας από τη θερμότητα.
  - Ενδυμασίες προστασίας από το ψύχος.
  - Ενδυμασίες προστασίας από τη ραδιενεργή μόλυνση.
  - Ενδυμασίες προστασίας από τις σκόνες.
  - Ενδυμασίες προστασίας από τα αέρια.
  - Ενδυμασίες και εξαρτήματα (περιβραχιόνια, γάντια, κλπ.), με φθορίζουσα επισήμανση, με αντανάκλαση.
  - Κουβέρτες προστασίας.

4. ΕΠΙΛΟΓΗ και ΧΡΗΣΗ

4.1 Βασικές Απαιτήσεις

- Αρχές σχεδίασης
  - εργονομία
  - επίπεδα και διαβαθμίσεις προστασίας
- Αβλάβεια των ΜΑΠ
  - κατάλληλα υλικά κατασκευής
  - κατάλληλη επιφάνεια που έρχεται σε επαφή με το χρήστη
- Παράγοντες άνεσης και αποτελεσματικότητας
  - προσαρμογή στη σωματική διάπλαση του χρήστη

- ελαφριά και ανθεκτική κατασκευή
- συμβατότητα μεταξύ ΜΑΠ που φέρονται ταυτόχρονα
- Ενημερωτικό σημείωμα του κατασκευαστή
  - οδηγίες χρήσης, συντήρησης, αποθήκευσης
  - αποτελέσματα τεχνικών δοκιμών
  - κατάλογος πρόσθετων εξαρτημάτων και ανταλλακτικών
  - όρια και μέγιστα επίπεδα προστασίας
  - κατάλληλη συσκευασία για τη μεταφορά
  - επεξηγήσεις της σήμανσης

4.2 Διαδικασία επιλογής ΜΑΠ

- Ενημέρωση και εκπαίδευση των εργαζομένων
- Διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων
- Αξιολόγηση του εξοπλισμού ατομικής προστασίας (από τον Τεχνικό Ασφαλείας και τον Ιατρό Εργασίας)

4.3 Υποχρεώσεις εργοδοτών

- Πληροφόρηση των εργαζομένων για τους κινδύνους που απειλούν την υγεία τους και για τα μέτρα που πρέπει να παίρνουν για την προστασία τους.
- Χορήγηση στους εργαζομένους των κατάλληλων ΜΑΠ με οδηγίες για τη σωστή και αποτελεσματική χρήση τους.
- Έλεγχος της κατάλληλης και αποτελεσματικής χρήσης των ΜΑΠ από τους εργαζόμενους.
- Μέριμνα για τη συντήρηση, την επισκευή και τον καθαρισμό των ΜΑΠ ή την απολύμανση ή αποστείρωσή τους στις περιπτώσεις που αυτό επιβάλλεται για λόγους υγιεινής.
- Μέριμνα για τη φύλαξη των ΜΑΠ σε ειδικές θέσεις ή χώρους με καλές συνθήκες καθαριότητας και υγιεινής.
- Μέριμνα για την άμεση αντικατάσταση των ΜΑΠ στις περιπτώσεις που το είδος των ΜΑΠ ή η προχωρημένη φθορά τους το απαιτεί.

4.4 Υποχρεώσεις εργαζομένων

- Χρήση των ΜΑΠ, όποτε απαιτείται για την προστασία της υγείας τους.
- Αναφορά στους επικεφαλής κάθε παρατηρούμενης ανωμαλίας ή άλλης αιτίας που δικαιολογεί την επισκευή, τον καθαρισμό ή την αντικατάσταση των ΜΑΠ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

			ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ																
			ΚΕΦΑΛΗ						ΑΝΩ ΑΚΡΑ		ΚΑΤΩ ΑΚΡΑ		ΔΙΑΦΟΡΑ						
			Κρανίο	Αυτιά	Μάτια	Αναπνευστικές οδοί	Πρόσωπο	Ολόκληρο το κεφάλι	Χέρι	Βραχίονας (μέρη)	Πόδι	Κνήμη (μέρη)	Δέρμα	Κορμός κοιλιά	Παρεντερική οδός	Ολόκληρο το σώμα			
ΚΙΝΔΥΝΟΙ	ΦΥΣΙΚΟΙ	ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	Πτώσεις από ύψος																
			Χτυπήματα, προσκρούσεις, συμπίεσεις																
			Κεντρίσματα, κοψίματα, εκδορές																
			Δονήσεις																
		Γλυστρίματα, πτώσεις στο ίδιο επίπεδο																	
		ΘΕΡΜΙΚΟΙ	Θερμότητα, φλόγες																
			Ψύχος																
		ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΙ																	
		ΑΚΤΙΝΟ-ΒΟΛΙΕΣ	Μη ιοντίζουσες																
				Ιοντίζουσες															
	ΘΟΡΥΒΟΙ																		
	ΧΗΜΙΚΟΙ	ΑΕΡΟΛΥΜΑΤΑ (AEROSOLS)	Σκόνες, ίνες																
			Καπνοί																
			Ομίχλες																
		ΥΓΡΑ	Εμβαπτίσεις																
			Εκτινάξεις, πιτσιλίσματα																
	ΑΕΡΙΑ, ΑΤΜΟΙ																		
	ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΙ	Παθογόνα βακτήρια																	
		Παθογόνοι ιοί																	
		Μύκητες που προκαλούν μυκητιάσεις																	
Μη μικροβιακά, βιολογικά αντιγόνα																			